Claus Hjort Frederiksens grundlovstale

Taler
Claus Hjort Frederiksen
Beskæftigelsesminister

Dato
5. juni 2003

I dette forår er det 50 år siden, at Grundloven sidst blev ændret. Det skete med venstremanden, daværende statsminister Erik Eriksen i spidsen.

Flere har rejst spørgsmålet, om det ikke snart er på tide, at vi får en ny Grundlov. Den er skrevet i et gammeldags sprog. Og den er ude af trit med tiden, når tronarvingen som udgangspunkt er en mand, medmindre der kun er kvinder at vælge imellem. Det er nogle af de kritikpunkter, der har været fremført.

Dét at ændre grundloven er ikke sådan noget, man bare lige gør. Der skal meget vægtige grunde til. Processen er meget lang og kompliceret. Og valgdeltagelsen skal være høj.

Hvad var det så, der gjorde, at vi fik ændret grundloven ved en folkeafstemning i 1953?

Det populære ved ændringen i 1953 var utvivlsomt skiftet til kvindelig tronfølge. Altså at en kvinde - dronning Margrethe II - kunne sætte sig i

tronstolen.

Rent sagligt var det langt vigtigere, at vi fik afskaffet det overflødige Landsting og indført et et-kammer-system. At det parlamentariske princip blev indføjet. Og at der kom nye bestemmelser om at oprette en ombudsmandsinstitution, om folkeafstemninger og om mulighederne for at afgive suverænitet til mellemfolkelige myndigheder.

Alligevel var det tæt ved at gå galt i 1953. Det var ikke ret mange stemmer, der skilte den daværende regering og et stort flertal i Folketinget fra et nederlag.

Nu er det ganske vist blevet lidt nemmere at ændre grundloven, end det var dengang. Men det er stadigvæk svært.

Der skal som sagt meget vægtige grunde til at gå i gang med at ændre Grundloven. Der skal populært sagt være en rigtig god og tung sag.

Man kunne teoretisk tænke sig så store ændringer i EU-systemet, at en grundlovsændring bliver nødvendig. Så vidt tror jeg nu ikke, det kommer. Men det er sager af den kaliber, der skal til.

Socialdemokraterne har foreslået, at der nedsættes en forfatningskommission til at se på grundloven. En "bagatel-kommission" vil jeg kalde det. For det er ikke større principielle spørgsmål, som socialdemokraterne vil sætte kommissionen til at se på. Det er små-fnidder og populistisk pjat. Rent faktisk kan alle deres forslag gennemføres ved en almindelig lovændring.

Jeg finder ikke, at tiden er inde til at ændre grundloven.

Trods skønhedspletter og små tegn på ælde er der al mulig grund til at være stolt af den danske Grundlov. Den rummer vigtige værdier og rettigheder, som vi skal værne om. Menneske- og frihedsrettigheder, som vi herhjemme tager for givet, men som folkeslag i mange andre lande rundt om i verden ikke engang tør drømme om.

For mennesker i mange lande er frihedsrettigheder som ytringsfrihed, foreningsfrihed, religionsfrihed og undervisningsfrihed "en by i Rusland". Det gælder også den irakiske befolkning, som i mange år har levet underkuet, uden rettigheder og i frygt for Saddam Husseins "for-godt-befindende".

Derfor var det med god grund, at den danske regering støttede USA i Irak-krigen. Vi var enige med USA om de politiske og strategiske mål med krigen. Vi var trætte af at vente på, at Saddam Hussein efter mange års forløb skulle overholde de aftaler, som han havde indgået - eller de FN-resolutioner, han var blevet pålagt.

Hvad enten hans masseødelæggelsesvåben nu er ødelagt, eller er skjult i Irak eller i Syrien eller i andre lande, så kan han i hvert fald ikke mere bruge dem. Han kan heller ikke længere forfølge og myrde kurdere, shia-muslimer, jøder eller kristne. Han kan heller ikke mere overfalde eller true sine nabolande.

Og det var en vigtig del af missionen.

Det er godt, at Danmark nu stiller en mindre hærstyrke til rådighed i forbindelse med genopbygningen af Irak. Og det er godt, at Danmark støtter den FN-resolution, der ophæver sanktionerne og giver FN en rolle ved Iraks genopbygning.

Vi skal indfri de berettigede forventninger, det irakiske folk har om hjælp til at opbygge en retsstat med demokrati og menneskeretigheder.

Vi skal lidt populært sagt gøre den danske grundlov til en eksportvare.

Forhåbentlig vil det lykkes at skabe ro og orden i Irak og genopbygge landet. Og forhåbentlig vil det nye Irak opnå en sådan positiv holdning til demokrati og menneskerettigheder, at det kan blive et forbillede for hele den muslimske

verden.

Missionen i Irak kan dermed måske medvirke til at bekæmpe den internationale terrorisme og bidrage til at løse de andre svære konflikter i området: Fx kurderspørgsmålet, striden mellem israelerne og palæstinenserne, Libanon, Algier, Sudan og alle de andre problemer, som siden 2. verdenskrig har belastet Centralasien, Mellemøsten og Nordafrika.

Derved kan et nyt Irak blive den fredsskabende faktor, som er med til effektivt at bekæmpe den internationale muslimske terror og erstatte den med demokrati og menneskerettigheder.

Det er da også typisk, at vores hjemlige socialdemokratiske opposition sammen med Frankrig og Tyskland nu pludselig er enige med USA og den danske regering. De har indset, at der er chance for en "happy ending", og så må de hellere løse billetter til forestillingen.

Irak-krigen har også sat sit spor på den hjemlige økonomi. Ledigheden er steget i kølvandet på den internationale afmatning.

I regeringen tror vi dog fortsat, at svækkelsen af økonomien er midlertidig, og at vi vil få økonomisk medvind i første halvdel af 2004.

Afmatningen har ikke gjort tingene lettere for regeringen.

Stigende ledighed betyder ikke blot, at vi kommer bagud i forhold til vores mål om at få 85.000 flere i arbejde. Det betyder også, at det er blevet langt sværere at komme af med budskabet om, at vi skal have flere i arbejde.

Hvorfor taler regeringen og de økonomiske eksperter hele tiden om mangel på arbejdskraft, når der samtidig er ledige, der ikke kan få arbejde? Det spørgsmål er der mange ledige, der stiller mig: Nu har de uden held sendt et hav af ansøgninger til alle mulige og umulige stillinger, og så siger beskæftigelsesministeren, at vi mangler arbejdskraft. Det kan de simpelthen ikke forstå, og det kan jeg godt forstå, at de ikke kan.

Pointen er, at de hænder og hoveder, som virksomhederne ef-

terlyser, sådan set er der. Udfordringen består i at sikre, at vi har de rette personer med de rette kvalifikationer på rette sted.

Og det er desværre ikke nogen let sag. Og der er ikke nogle lette løsninger.

Den stigende ledighed får dog ikke regeringen til at ryste på hånden.

Dansk økonomi er kernesund og så robust, at vi har råd til at lade de såkaldte automatiske stabilisatorer virke. Det vil sige, at det hul i økonomien, der opstår, fordi udgifterne til ledige stiger, og skatteindtægterne falder; det hul behøver vi ikke at dække ind med nye indtægter. Der er altså pr. automatik en lettelse af finanspolitikken, når vi ikke gør noget aktivt. Og så vil jeg også minde om, at regeringen letter skatterne med cirka seks milliarder kroner til næste år. Så derfor er al snak om behov for at lette finanspolitikken med adskillige milliarder kroner efter min opfattelse overflødig.

Vi risikerer at gøre mere skade end gavn, hvis vi får lavet flere ordninger, som trækker folk ud af arbejdsmarkedet. Så sender vi bare regningen videre til næste generation.

Som sagt er det regeringens vurdering, at konjunkturerne vender til næste år. Frem til det tidspunkt må vi leve med, at Socialdemokraterne og fagbevægelsen vil benytte enhver lejlighed til at give regeringen skylden for den økonomiske afmatning og påstå, at regeringen har sat den høje beskæftigelse over styr.

Vi ved alle godt, at sådan hænger det ikke sammen.

Er det regeringens skyld, at SAS må skille sig af med 4.000 medarbejdere? Nej, det er det ikke. Afskedigelserne hos SAS skyldes frygten for terror og SARS og den rationaliseringsbølge, der i disse år skyller hen over den internationale luftfart.

Er det regeringens skyld, at TDC varsler 1.650 mennesker afskediget. Nej, det er det ikke. Afskedigelserne skyldes strukturtilpasninger i branchen i kølvandet på de senere års teleliberaliseringer.

Realiteten er, at afmatningen herhjemme skyldes de internationale konjunkturer. Og vi må sætte vores lid til de økonomiske eksperter, som spår bedre tider til næste år.

Men et opsving om et halvt år er ikke til gavn for de personer, hvis job er i fare lige nu.

Derfor har regeringen besluttet at sætte ind med strategiske nålestik, dér hvor problemerne er størst. Det gælder de mange massefyringer. Det gælder ledige inden for byggefagene. For regeringen er det helt afgørende, at de ikke risikerer at ryge ud af arbejdsmarkedet. For vi får jo hårdt brug for dem, når konjunkturerne vender.

Vi har besluttet at fremrykke en række byggeprojekter. Og så har vi valgt at satse på målrettet opkvalificering. Det vil sige uddannelse rettet mod områder med mangel på arbejdskraft. På den måde undgår vi at spilde ressourcer på formålsløs uddannelse, og vi trækker ikke arbejdskraft ud af arbejdsmarkedet.

Initiativerne finansieres inden for de eksisterende bevillinger - enten i år eller til næste år. Derfor løsner vi ikke grebet om finanspolitikken. Vi fremrykker alene allerede besluttede byggeinvesteringer. Og vi risikerer heller ikke at trække arbejdskraft ud af arbejdsmarkedet.

Større valgfrihed for den enkelte og for familierne står øverst på dagsordenen i disse år, fordi mange mennesker er trætte af formynderi og bedreviden. Hvadenten det kommer fra staten, kommunerne eller arbejdsmarkedets parter, så vil vi altså selv bestemme over vore liv og meninger.

Moderne mennesker stiller krav om frihed til at vælge, fleksibilitet og størst mulig selvbestemmelse. Og det er i det lys, man skal se regeringens ønske om at trimme det danske arbejdsmarked.

Siden krigen har danskerne med stor dygtighed opbygget et velfærdssamfund, hvor der er tryghed for den enkelte. Jeg anerkender den store indsats, fagbevægelsen har ydet i opbygningen af det danske velfærdssamfund. Man har engageret sig i at opbygge trygge rammer for den enkelte og for familierne. Tryghed er en af de grundpiller, vores samfund hviler på, og som vi skal værne om.

Men opbygningen af velfærdssamfundet er sket på bekostning af individualismen og muligheden for at vælge selv.

I de kommende år består opgaven derfor i at kombinere velfærd med større valgfrihed. Den nye udfordring er at give det enkelte menneske og familierne frihed til at indrette sig efter egne ønsker og behov.

Også på arbejdsmarkedet er der barrierer. Derfor har regeringen ønsket at give den enkelte medarbejder større frihed til sammen med sin chef selv at kunne fastlægge arbejdstiden.

Også der, hvor det er et krav at være med i en bestemt fagforening, ville vi gerne åbne op.

Desværre er det endnu ikke lykkedes regeringen at komme igennem med et forslag om forbud mod eksklusivaftaler. Altså et forslag, som giver lønmodtagerne frihed til selv at vælge fagforening og til at helt at stå uden for en fagforening, hvis det er dét, de ønsker.

Socialdemokraterne og venstrefløjen er inderligt imod. Det har vi vidst hele tiden. De har ikke tillid til, at folk selv kan træffebeslutninger om deres eget liv.

Men, at Dansk Folkeparti blander et forbud mod eksklusivaftaler sammen med EU's østudvidelse, det synes jeg er ærgerligt. For der er slet ingen sammenhæng.

Der males skræmmebilleder, som ikke har hold i virkeligheden. Befolkningen får indtryk af, at "horder af østeuropæiske løntrykkere" vil strømme ind over grænsen, når vi om et år åbner det danske arbejdsmarked. Det er vildt overdrevet:

Flere uafhængige undersøgelser peger på, at tilstrømningen vil være begrænset. Lederen af den polske fagbevægelse giver udtryk for det samme. Og kikker vi på de baltiske lande, så er befolkningen så svær at flytte, at man ikke engang kan flytte folk fra den ene ende af landet til den anden.

Tingene bliver vendt på hovedet, når det påstås, at et forbud mod eksklusivaftaler er en trussel mod lønmodtagernes løn og arbejdsvilkår. Det afgørende for, om danske lønmodtagere trykkes på løn og arbejdsvilkår er jo ikke, om der er eksklusivaftaler eller ej. Det afgørende er derimod, om der er indgået en kollektiv overenskomst.

En virksomhed, som er omfattet af en kollektiv overenskomst vil - uanset om

der er en eksklusivbestemmelse eller ej - være forpligtet til at overholde overenskomstens bestemmelser om løn- og arbejdsvilkår overfor alle ansatte. Uanset om der er tale om danske eller udenlandske lønmodtagere, og uanset om de er organiserede eller ej.

Hvis der er et problem, ligger det ikke i de virksomheder, som det er lykkedes fagbevægelsen af indgå overenskomst med. Så ligger det i, at der selvfølgelig stadig er virksomheder, som endnu ikke er overenskomstdækkede.

Jeg synes, det ville være en værdig opgave for dansk fagbevægelse at sætte kræfterne ind her i stedet for at klynke over, at der i dag er nogle mennesker, som mod deres vilje er medlemmer af en fagforening, og som regeringen vil sætte fri.

Uanset, at forslaget er skudt til hjørnespark, så står regeringen fast på sit synspunkt: Det er nødvendigt at beskytte det enkelte menneske mod foreningstvang. Der er eksempler på, at medarbejdere er blevet fyret, fordi de har nægtet at melde sig ind i en fagforening, eller fordi de har valgt at melde sig ind i Den Kristelige Fagbevægelse.

Det er i strid med regeringens frihedsopfattelse.

Foreningsfriheden gælder ikke kun friheden til at gå ind i lovlige foreninger,

men også friheden til at stå udenfor.

Jeg vil godt understrege: Regeringen har ikke noget imod fagforeninger. Tværtimod. Det er en ganske fornuftig ting, at lønmodtagere slutter sig sammen for at stå stærkere fagligt. Men medlemskab af en fagforening bør være frivilligt. Fagforeninger skal tiltrække medlemmer ved at udføre et dygtigt fagligt arbejde. Ikke ved at true lønmodtagerne på deres levebrød.

Fagbevægelsen vil så gentage sit mantra: Med en sådan lovgivning bryder regeringen på en helt urimelig vis ind i overenskomsterne og krænker aftalefriheden.

Og så er det, at jeg må melde fra. For hvad er det for en frihed de taler om. At SID og en arbejdsgiver kan indgå en aftale om, at jeg lille Frederiksen skal være medlem af SID for at kunne tage arbejde på virksomheden. Den frihed giver jeg altså ikke meget for. For mig at se er det ikke frihed, de taler om. Det er tvang.

Og tvang står ikke på regeringsprogrammet. Det gør derimod frihed. Vi hylder det frie menneske, der kan leve, uden at myndighederne blander sig i et og alt. Vi tror på, at den enkelte bedst selv kan bedømme, hvordan han eller hun skal leve sit liv.

Derfor glæder jeg mig også over de mange skridt, denne regering allerede har

taget på vejen mod et samfund med større frihed til den enkelte både på jobbet og i hverdagen. Det er trods alt det, der tæller i sidste ende: At den enkelte har mulighed for at træffe frie valg og bestemme over sit eget liv.

Tak for ordet.

Tags
Grundlovstale, Venstre

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/claus-hjort-frederiksens-grundlovstale-2003